

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 20.01.2017
Vår ref.: 201503867-25
Arkiv: 312 / 019.CZ
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anne Johanne Rognstad

Oversendelse av to klager på vedtak om Harstveitbekken kraftverk i Åmli kommune i Aust – Agder av 23.11.2016.

Vedtaket om Harstveitbekken kraftverk av 23.11.2016 er påklaget av Rolf Harstveit og Hallvard Harstveit.

Begge klagenes er gitt innen klagefristen og tilfredsstillende de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har forberedt klagenes i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at noen av klagenes gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 23.11.2016. Klagenes oversendes derfor Olje- og energidepartementet (OED) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

Vi viser til vedtak gitt 23.11.2016 til Harstveitbekken kraftverk i Åmli kommune i Aust-Agder. Søknaden er datert 04.12.2015.

Det ble søkt om følgende:

«Harstveitbekken kraftverk ble bygget konsesjonsfritt i 2009 og utnytter i dag et fall på 240 m fra inntaket på 453 moh. til kraftstasjonen på 213 moh. Kraftverket har i dag en slukeevne på 0,75 m³/s med en installert effekt på 1,5 MW og en årsproduksjon på 5,6 GWh/år. Minstevannføringen er satt til 45 l/s hele året.

Det søkes om å øke slukeevnen i kraftverket fra 0,75 m³/s til 1 m³/s og gjøre om på minstevannføringen fra 45 l/s hele året til 60 l/s i sommersesongen (1/5-30/9) og 15 l/s resten av året. Installert effekt økes fra 1,5 MW til 2 MW og forventet økning i produksjon, med bakgrunn i endring av minstevannføringen og økt installert effekt og slukeevne, er 0,2 GWh årlig. Dette tiltaket vil ikke kreve ytterligere tekniske inngrep, men vil endre noe på vannføringen i Harstveitbekken.

Videre søkes det om å overføre Skrebekk til Harstveitbekken. Middelvannføringen i Skrebekk er beregnet til 49 l/s og overføringen er planlagt med en kapasitet på 350 l/s. Lengden på overføringsrøret vil bli 850 m og er planlagt nedgravet. 600 m av strekningen er langs

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

eksisterende traktorvei, og det må bygges ytterligere 250 m ny permanent vei inn til inntaket for overføringen. Det er også nødvendig med forbedring av den eksisterende traktorveien. Utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en 1180 m lang strekning i Skrebekk, og det er ikke planlagt minstevannføring nedenfor inntaket til overføringen. Overføringen er forventet å øke produksjonen med 0,8 GWh årlig.

Det søkes også om å regulere inntaksbassenget 2 m mellom 452,3 moh. og 454,3 moh. Inntaket er i dag på 453,3 moh. Etter planen skal dammen heves med 1 m i forhold til eksisterende dam, slik at vannstanden kan reguleres tilsvarende. Det søkes òg om å senke vannstanden 1 m i forhold til dagens normalvannstand.»

NVE har i vedtak 23.11.2016 gitt konsesjon til det alt vesentlige av søknaden. NVE har i vedtaket følgende oppsummering og konklusjon:

«Konsekvensene knyttet til overføringen er primært knyttet til fuktmiljøet i bekkekløftlokaliteten. Det er ikke gjort funn av rødlistearter i bekkekløften, som er vurdert som lokalt viktig. NVE mener at de negative virkningene av tiltaket på landskapsbildet først og fremst vil være av lokal art, og at det tekniske inngrepet minimeres ved at det er vannvei langs eksisterende traktorvei.

Økt slukeevne og økt installert effekt vil ikke føre til vesentlige endringer fra hvordan situasjonen er i vassdraget i dag, og NVE kan ikke se at det er spesielle naturtyper, arter eller andre allmenne interesser som blir nevneverdig berørt av omsøkt økning av slukeevnen.

Endring i minstevannføringen på vinterstid kan være i konflikt med vannforsynings sikkerheten i Harstveitgrenda. NVE mener at tilstrekkelig minstevannføring kan avbøte den negative konsekvensen en endring i minstevannføringen kan ha på drikkevannsforsyningen. NVE vurderer endringen i minstevannføringslippet i sommerperioden på sin side som positivt for fossesprøytsonen.

Reguleringen vil gi en marginal produksjonsøkning og NVE vil understreke at dette er et nytt terrenginngrep som gir svært lite kraft. Selv om de negative konsekvensene ved reguleringen isolert sett ikke er så store så vil en oppdemning og regulering av inntaksmagasinet til en viss grad påvirke landskap, samtidig som samlet belastning i vassdraget øker gjennom det planlagte driftsmønsteret. Når produksjonsgevinsten i tillegg er lav som i dette tilfellet, så kan ikke NVE se at reguleringen er samfunnsnyttig.»

Vi viser til NVEs vedtak av 23.11.2016 (bakgrunn for vedtak nr. 86/2016) for oppsummering av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne høringsuttalelser samt ytterligere utdypinger av NVEs vurderinger.

Klagene

Vedtaket om tillatelse til endring av minstevannføringslippet i Harstveitbekken kraftverk er påklaget av Rolf og Hallvard Harstveit. Klagene er oversendt NVE i to uavhengige brev. Harstveitbekken kraftverk ble bygget konsesjonsfritt i 2008, og har hatt et minstevannføringslipp på 45 l/s hele året. I søknaden om en oppgradering av Harstveitbekken kraftverk ble det søkt om en endring i minstevannføringslippet fra 45 l/s hele året til 60 l/s i perioden 1.5-30-9 og 15 l/s resten av året. Minstevannføringen skal sikre vann til fellesbrønnen i Harstveitgrenda, og i konsesjonsvedtaket har NVE fastsatt en minstevannføring på 60 l/s i perioden 1.5-30-9 og 30 l/s resten av året. Det ble også gitt vilkår om utbedring av brønnen som et avbøtende tiltak, etter planer framlagt fra tiltakshaver. Begge klagene gjelder minstevannføringslippet på 30 l/s i perioden 1.10-30.4 og avbøtende tiltak tilknyttet brønnen.

Klagerne mener at minstevannføringslippet på 30 l/s er for lavt gjennom vinterperioden for å sikre drikkevann til grenda. Rolf Harstveit understreker at de driver med storfe og sau, og får vann fra Hartveit Fellesbrønn og skriver følgende i brev av 14.12.2016:

«(...) Vi er svært bekymret over reduksjonen i minstevannføringen som er innvilget. Vinteren er en kritisk periode når det gjelder vanntilsig, og selv en liten reduksjon kan føre til at hele bekken fryser til is, med de konsekvensene det medfører. Det avbøtende tiltaket som er foreslått av utbygger har vi liten tro på at vil fungere etter hensikten. Det vil fort danne seg is på en liten dam med forholdsvis liten vanngjennomstrømming, Harstveit er en plass der temperaturen fort passerer 30 minusgrader. Resultatet vil bli at siden Harstveitbekken på det aktuelle stedet ikke har stor dybde i forhold til omkringliggende terreng vil vannet finne nye veier. Skulle det i tillegg oppstå "oring" i isen vil det føre til motsatt effekt siden vannet da vil renne andre plasser.

Perioden det er innvilget å redusere minstevannføringen til 30 l/s fra 01.10 - 30.04 er den tida på året fjøset er helt fullt av dyr og vannbehovet er stort. Det å ha sikker vanntilførsel av god kvalitet og tilstrekkelig mengde er helt avgjørende for å opprettholde gode produksjonsresultater. (...)»

Hallvard Harstveit er også kritisk til de avbøtende tiltakene som er fastsatt i konsesjonen, og har skrevet følgende i brev av 13.12.2016:

« (...) Søker har foreslått tiltak for å bedre kapasiteten til fellesbrønnen, for å imøtekomme behovet for sikker vannforsyning. Det er foreslått å lage en terskel på ca. 0,5 m høyde for å heve grunnvannet i området rundt brønnen, samt å skifte ut filtermasse rundt brønnen (...).

(...) Underteikna som er formann i «Harstveit fellesbrønn» er skeptisk til effekten av avbøtende tiltak knytta til drikkevannsbrønnen. Det er foreslått å lage ein terskel på 0,5 m for å heve grunnvannet rundt brønnen. På Harstveit er det ikke uvanlig med temperaturer minus 30 – 40° C i slutten av desember, januar og februar. I 1966 ble det målt minus 44 ° C på butikken. Pga. mer stillestående vann, kan det bli tykkare is i kuldeperioden. Effekten av ein terskel blir dermed ubetydeleg. Då inntaksdammen blei bygd i 2009, blei drikkevannet brunfarga av humus. Til opplysning kan eg opplyse at råvannskvaliteten på vannet i Harstveitbekken var av brukbar kvalitet før bygging av inntaksdam i 2009. Korleis råvannskvaliteten er etter 2009, veit eg ikkje.(...)»

For fullstendig innhold i klagen viser vi til brev av henholdsvis 14.12.2016 og 13.12.2016 (NVE-ref. 201503867-23 og 201503867-24).

Motpartens vurdering av klagen

Klagen er sendt Harstveitbekken kraftverk AS til uttalelse i brev av 16.12.2016. NVE viser til brev av 06.01.2017 fra Harstveitbekken kraftverk AS:

«Harstveitbekken går fra inntaksdam til området rundt nevnte brønn på fjellgrunn, og vil ha liten betydning for grunnvannsnivået i terrenget langs vassdraget. Det ble under bygging av Harstveitbekken kraftverk i 2009 gjort et tiltak i vassdraget for å lede vann mot området ved brønnen. På den nord-vestlige siden av vassdraget (der brønnen ligger) er det mye løs masser. I disse massene er det et tilsig som bidrar til å holde grunnvannsnivået rundt brønnen. Summen av vannet i bekken og tilsiget rundt brønn er større en kapasitet for uttak av vann. Slik søker ser det er tilsiget til brønnen en kombinasjon mellom grunnvannstilsig fra området rundt og vann fra bekken.

Teoretisk kapasitet for slangen på 50 mm som ligger nedgravd ned til gårdene er på cirka 4 l/s.

Det som ofte kan skje med grunnvannsbrønner i forbindelse med vassdrag, er at filtermasser rundt brønnen blir tettet av mindre partikler som flommer kan bringe med seg. Omsøkt utbygging vil ikke bidra til en slik utvikling.

Minstevannføring på 30 l/s tilsvarer cirka 2600 m³/døgn, og søker ser det som helt usannsynlig at et slikt volum vil fryse til is. Vassdraget er ofte snødekt vinterstid, og søker har aldri registrert tendenser til unormalt store volumer av is de årene kraftverket har vært i drift.

I ekstreme kuldeperioder over lenger tid vil en bekk med et nedbørfelt på ca. 12 km² ha en vannføring under 30 l/s, vi har fått konsesjon på overføring av ca. 1,4 km² nedbørfelt. Dette vil også hjelpe til i ekstreme kuldeperioder når det er så lite vann at kraftverket må stå. Før Harstveitbekken kraftverk ble bygget og gjorde tiltaket rundt brønnen, rant bekken over et mye bredere område, så tidligere ved lite vannføring var det mindre vann som kom rundt brønnen.

Flere av eierne av kraftverk og fallrettshavere er også tilknyttet Harstveit fellesbrønn.

Slik søker ser det er det for eiere og fallrettshavere viktig også for dem å ha nok og godt vann til gårdene på Harstveit. Hvis det er sannsynlig at en forringelse av kvalitet eller mengde tilgjengelig vann skyldes denne utvidelsen, sees det som naturlig at Harstveitbekken kraftverk tar ansvar for det.

Harstveitbekken kraftverk fikk fritak for konsesjon i 2007 da ble minstevannføringslipp satt til 45 l/s hele året.

Da Harstveitbekken kraftverk i 2015 søkte konsesjon for omgjøring av minstevannførings lipp med mer, ble det søkt om 15 l/s vinter og 60 l/s sommer, dette mente biologen i konsekvensanalysen og vi var et bedre slipp.

NVE gjorde i vedtaket(23.11.2016) om slippet til 30 l/s vinter og 60 l/s noe som blir 45 l/s i snitt gjennom året, så alternativet til vedtaket er jo 45 l/s hele året som Harstveitbekken har i dag. Vi ønsker nok heller en fordeling 30/60 slik som vedtaket til NVE har. (...)

For fullstendig innhold i søkers svar på klagen viser vi til brev av 06.01.2017 (NVE-ref. 201503867-26).

NVEs vurdering av klagen

NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til OED for endelig avgjørelse (forvaltningsloven § 33).

Vedtaket kan påklages, og klager har klagerett. Klagen ble sendt inn av Rolf og Hallvard Harstveit, som er tilknyttet Harstveit Fellesbrønn. Klagen er gitt innen klagefristen og tilfredsstillende de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningsloven kapittel VI.

I vedtaket har NVE senket minstevannføringen fra 45 l/s til 30 l/s i perioden 01.10-30.04, og satt krav om en utbedring av drikkevannsbrønnen etter fremlagte planer fra tiltakshaver. Klagerne mener at NVE sitt vedtak av 23.11.2016 ikke tar tilstrekkelig hensyn til drikkevannssikkerheten tilknyttet Harstveitgrenda.

Gjennom høringen kom det fram at Rolf og Hallvard Harstveit ønsket en høyere minstevannføring enn det omsøkte, og at de ønsket en utbedring av brønnen. Dette er vurdert i NVEs vedtak av 23.11.2016 under kapittelet om vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser og post 1; vannslipp under merknader til konsesjonsvilkårene. NVE har vurdert klagen og vi kan ikke se at det foreligger nye opplysninger som ikke allerede er vurdert i vedtaket. Vi viser til vedtak av 23.11.2016.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 23.11.2016. Klagen oversendes derfor OED til endelig avgjørelse jmfør forvaltningsloven § 33.

Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Hallvard Harstveit
Harstveitbekken Kraft AS
Rolf Harstveit